

STICHTING INFRASTRUCTUUR KWALITEITSBORGING BODEMBEHEER

Groningenweg 10 Postbus 420 2800 AK Gouda

TELEFOON 0182 - 54 06 75 FAX 0182 - 54 06 76 E-MAIL INFO@SIKB.NL INTERNET WWW.SIKB.NL

INSTRUMENTEN
VOOR EENVOUDIGER
EN BETER
BODEMBEHEER

SIKB

WATERBODEM

FACTSHEET

Dit factsheet biedt u als waterbodembeheerder inzicht in een aantal actuele zaken die van invloed zijn op (de kwaliteit van) uw waterbodemactiviteiten.

Kwaliteit op peil in een dynamische waterbodemwereld

Waterbodembeheer is een cyclische keten die bestaat uit een aantal onderdelen die in meer of mindere mate samenhangen. De waterbodemprofessional moet aan veel zaken denken, waaronder de kwaliteit van de activiteiten in de waterbodem.

Dit factsheet geeft bij een aantal onderdelen in die keten voorbeelden van instrumenten waarmee die kwaliteit op peil kan worden gehouden.

INSTRUMENTEN
VOOR EENVOUDIGER
EN BETER
BODEMBEHEER

SIKB

Bodem en water, samen door het digitale kanaal

Data- en informatiebeheer worden steeds belangrijker: hoe nuttig zou het zijn als uw organisatie met een druk op de knop uw waterbodemegegevens van de afgelopen vijf jaar kan analyseren om bijvoorbeeld te komen tot een waterbodemequaliteitskaart of een berekening van de sedimentaanwas? Maar data bestaan in vele vormen, dus is het lastig om daar uniforme en bruikbare informatie van te maken.

Het Informatiehuis water (IHW) en SIKB werken samen aan harmonisatie van definities, domeintabellen en uitwisselingsformaten van bodem- en watergegevens. Het IHW beheert UM-AQUO, de uitwisselingsstandaard voor watergegevens. SIKB beheert SIKB-protocol 0101, het uitwisselingsformaat voor bodemgegevens.

Meetgegevens in het kader van baggervolumebepalingen kunnen worden uitgewisseld met UM-AQUO. Kwaliteitsgegevens (bijvoorbeeld labresultaten) worden uitgewisseld met behulp van het vernieuwde SIKB-protocol 0101 dat volledig is geharmoniseerd met UM-AQUO.

De correcte toetsing van grond en bagger aan normen is een essentiële schakel in de beoordeling van de (water)bodem en de toe te passen bagger. Nieuw is de webservice 'BoToVa', een gezamenlijke service die toetsing op grond van onder meer de Wet-bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit mogelijk maakt. Software vanuit markt en overheid kan vanaf medio 2013 rechtstreeks gebruik maken van de reken-functionaliteit via deze webservice.

Er wordt dus hard gewerkt aan uniformering en uitwisselbaarheid van waterbodemegegevens, waardoor u straks in staat bent uw data om te zetten in bruikbare informatie om uw waterbodems nog beter te beheren.

Gerrit Meijerink, waterbeheerder bij Waterschap Regge en Dinkel: *'Certificering is voor mij vaak een eerste selectiecriteria als ik een opdrachtnemer zoek. Maar daarmee ben je er nog niet. Oprechte interesse en voldoende kennis en kunde bij de opdrachtnemer is essentieel voor een goede kwaliteit van zijn werk. Of dat er is moet blijken in de uitvoering.'*

Hoe betrouwbaar is een handmatige baggervolumebepaling?

Helaas komt het nogal eens voor: aannemer en opdrachtgever van een baggerwerk zijn het oneens over het te verrekenen baggervolume. Het baggervolume is verreweg de belangrijkste kostenbepalende factor van een baggerwerk. Punt is dat het baggervolume zich lang niet zo gemakkelijk laat meten als bijvoorbeeld het oppervlak van een te schilderen muur. Dus wie zegt dat jouw meting de juiste is?

Opdrachtgevers en opdrachtnemers van baggerwerken hebben via SIKB de handen ineengeslagen om te komen tot een oplos-

sing. Resultaat is de 'SIKB-richtlijn baggervolumebepalingen op basis van handmatige metingen', die via www.sikb.nl te downloaden is.

De richtlijn beschrijft uniforme afspraken over de totstandkoming van baggervolumebepalingen, bijvoorbeeld door voor een aantal situaties meetinspanningen te geven. Een ander belangrijk aspect in de richtlijn is het vooraf maken van goede afspraken over de uitgangspunten van de metingen in de waterbodeme.

De richtlijn biedt houvast aan alle opdrachtgevende, adviserende en uitvoerende partijen bij baggerwerken en helpt zo misverstanden, discussies en interpretatieverschillen te verminderen en de kwaliteit te verbeteren.

Hebben waterbodeme en archeologie wat met elkaar?

In 1984 bleef het net van een Texelse visser vastzitten aan een houten scheepswrak dat zich op 16 meter diepte op de bodeme van de Noordzee bleek te bevinden. De duikactie door onderwaterarcheologen van het Rijk die daarop volgde, was het begin van de nog maar korte geschiedenis van de Nederlandse archeologie onder water. Onze waterbodems zitten vol met archeologische waarden!

Inmiddels is de archeologie onder water al verder gevorderd en moet op grond van het verdrag van Malta en de daaruit volgende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), ook in Neder-

land archeologisch onderzoek voldoen aan kwaliteitscriteria. De KNA is een breed gedragen vrijwillige kwaliteitsborging.

Tijdens de voorbereiding van de sanering van de Utrechtse Vecht is veel aandacht besteed aan archeologische waarden, op basis van de KNA. Daarbij zijn op zeven locaties in de Vecht archeologisch interessante objecten aangetroffen. Het ging om een sluiscomplex uit de 16de eeuw, vier historische scheepswrakjes en pijlers van een oude spoorbrug.

Dat het KNA succes heeft wordt bevestigd in de evaluatie van de Wet op de archeologische monumentenzorg, 2007. Hierin wordt de KNA aangedragen als de succesfactor bij de kwaliteitsborging en zelfregulering van de private markt.

Hoe relevant zijn de protocollen 6003 en 7003 onder de Waterwet?

Met de komst van de Waterwet bestaan er geen waterbodemesaneringen meer, met uitzondering van de wettelijke overganggevallen. Betekent dit dat de protocollen 6003 en 7003 voor de uitvoering hun functie en nut hebben verloren? Nee, want zorgvuldig omgaan met verontreinigde waterbodems blijft natuurlijk net zo belangrijk. De reikwijdte van de protocollen zelf, los van de erkenningregeling (Kwalibo), omvat alle waterbodems waarin de interventiewaarde is overschreden. De erkenningregeling stelt echter dat pas bij ingrepen in waterbodeme waarin meer dan 1000 m³ de interventiewaarde overschrijdt, de milieukundig begeleider en uitvoerder van de ingreep gecertificeerd moeten zijn op grond van 6003 respectievelijk 7003. Dit is overigens ongeacht het doel van de ingreep, dus geldt zowel voor ingrepen uit oogpunt van kwaliteit als voor onderhoudsbaggerwerken.

Fred de Haan, waterbeheerder bij Waternet:

'Er moet altijd ruimte blijven om beargumenteerd een alternatieve werkwijze te hanteren. Gelukkig mag dit binnen de Kwalibo-regeling. Ruimte voor creativiteit zorgt niet alleen voor innovatie en scherpte binnen het product, maar leidt er ook toe dat er zo optimaal mogelijk met locatiespecifieke omstandigheden rekening kan worden gehouden; beargumenteerd maatwerk moet altijd mogelijk blijven.'

